

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE (dále DP)

Jméno a příjmení studenta: **Ondřej Vondruška**

Název bakalářské práce: **Bezdomovectví a umírání**

Název školy: **Katedra praktické teologie ETF UK Praha**

Jméno a příjmení oponenta DP: **PhDr. Pavel Pěnkava, Ph.D.**

Výběr tématu diplomové práce je nutno výrazně ocenit. Problematika bezdomovectví v souvislosti s umíráním není ani v odborné literatuře nikterak zvlášť exponované, přesto je možné využít poznatky autorů jako je například Marie Vágnerová nebo Jakub Marek. V úvodu je žádoucí zdůraznit potřebu se věnovat tématu, které se jeví jako okrajové, nicméně v souvislosti se stárnutím bezdomovecké populace jako velmi důležité a aktuální.

DP je strukturovaná do tří kapitol. Student v anotaci práce informuje, že jeho zaměření je na osoby, které jsou zatížené sociálně patologickým jevem bezdomovectví v souvislosti s úmrtím blízkých osob v jejich okolí. To jakým způsobem tito lidé nesou ztrátu blízkého v situaci, kdy umírající člověk je v podobné situaci jako on sám, se může stát důležitým spouštěčem pro odborný kurz a případně i tvorbu systémových opatření, které by měly pomoci lidem na okraji společnosti ke smíření se se smrtí. Z pohledu sociálního pracovníka je rovněž důležité lépe poznat způsob uvažování a priority v hodnotové orientaci osob bez přístřeší. Díky těmto poznatkům se může sociální pracovník nebo pracovník věnující se krizové a pastorační práci daleko lépe zaměřit na spolupráci s klientem ve stáří či nemoci, popřípadě v jiném závažném stavu, který je důsledkem závažného úrazu nebo jiné životní události. Výběr tématu hodnotím jako velmi vhodný a to hlavně pro obory jako je sociální práce a sociální pedagogika nebo krizová a pastorační práce.

Diplomová práce je rozdělena do třech kapitol. Tematicky je první kapitola věnovaná bezdomovectví, druhá pak umírání. Třetí kapitola má za úkol hledat empiricky odpovědi na pocity a prožívání osob bez přístřeší, které jsou v blízkosti úmrtí jedinců, ke kterým měly silný vztah. V anotaci ani v úvodu práce čtenář nenalezne cíl, ke kterému autor směřuje svoji pozornost. Výzkumná část jeho bádání také chybí. Autor v úvodu naznačuje, jakým tématem se bude zabývat a kdo bude jeho respondentem.

V kapitole bezdomovectví autor lapidárně popisuje oblasti legislativy a jejího praktického využití v praxi v souvislosti s tématem bezdomovectví a umírání. Představuje čtenáři možnosti sociálního zabezpečení a konkrétních sociálních služeb. Postrádám bližší zasazení do problematiky bezdomovectví. Stručný výčet možností se jen okrajově dotýká situace osob bez přístřeší, které se setkávají, respektive setkaly se smrtí blízké osoby.

Kapitola 2, která v úvodu postrádá anotaci a konkrétní vysvětlení proč se v práci nachází, sice popisuje témata, jako je smrt, umírání, bolest a utrpení, paliativní péče nebo spirituální péče a tak dále, nicméně vše je formou všeobecného konstatování, nikoliv zasazením do hlavního tématu práce. Čtenář v druhé kapitole nenalezne citace z monografií, které se přímo zabývají umíráním a problematikou spirituality osob bez přístřeší, které sice v omezené míře, ale existují a to jak v mezinárodní, tak i v české odborné literatuře.

Ve třetí kapitole autor věnuje pozornost zdůvodnění výzkumného záměru, což je důležité, ale nikterak nepopisuje charakter techniky rozhovoru. Konkrétně o jaký rozhovor se jedná. Zmiňuje se, že bude analyzovat rozhovory, ale nepopisuje, jaký druh analýzy bude využívat. Oceňuji, že se věnoval přepisování rozhovorů, ale analytickou část směřoval do závěru práce, kde bych očekával stručné vyhodnocení a ne zdoluhavé konstatování výsledků rozhovorů, které se opakují v podkapitole Diskuze nad získanými výsledky. Tímto se závěr stává nepřehledným. Rovněž se v závěru čtenář nedozví, zdali byl cíl práce naplněn. Zcela postrádám závěrečné resumé. Závěr práce tímto postrádá ukončení poznatků.

Po formální stránce pokládám rozsah celé práce za nedostatečný vzhledem k druhu studentské práce. Práce vykazuje nedostatky ve formě citací, například správné označení zákona strana č. 13. K dobrým znalostem studenta oboru Komunitní krizová a pastorační práce se počítá i bezchybné uvádění klíčového zákona: Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, kde je malé písmeno na začátku názvu a chybí čárka za odkazem na sbírku. Dále na některých místech postrádá citace rok vydání monografie například na str. č. 19 (Munzarová) nebo str. č. 20 (Nakonečný) atd. Dále vidím formální nedostatky v rozdělování vět z jedné stránky na druhou, např. na str. 18, 19 a jinde. Využívá vybranou literaturu, nicméně její počet vidím jako nedostatečný stejně jako absenci zahraniční literatury pro srovnání poznatků s kolegy z jiných zemí.

Celkově hodnotím předloženou diplomovou práci jako podprůměrnou. Velmi zajímavé téma student nedokázal zajímavě rozvést a po formální stránce zpracovat. Počet stran mi přijde pro formát diplomové práce na hraně uznatelnosti. Způsob provedení empirické části je neúplný a vykazuje řadu nedostatků. Domnívám se, že student nedostatečně konzultoval tvorbu diplomové práce s vedoucím.

Diplomovou práci **doporučuji** k obhajobě, ale z velkými výhradami.

Předloženou diplomovou práci hodnotím: **E** (*úspěšný způsob obhajoby vidím jako nezbytnou podmínku pro konečný výsledek*)

Otázky k obhajobě:

1. Domníváte se, že sociální práce může přispět ke snížení napětí v důsledku obavy z vlastní smrti u osoby bez příštěší nebo stresu ze ztráty její blízké osoby?
2. Jakou formu celoživotního vzdělávání pro sociální pracovníky, zabývající se problematikou bezdomovectví, byste zvolil, aby byli adekvátně připravený na spolupráci s umírajícím klientem nebo mu dokázali poskytnout podporu při ztrátě blízké osoby?

.....
podpis oponenta

V Praze dne: 07. 09. 2023